

Tủ sách... TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH

Bộ Giáo dục Tiểu bang Maryland xuất bản tủ sách cẩm nang TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH trình bày nhiều lĩnh vực phát triển kỹ năng của trẻ em.

- TẬP 1, Trợ giúp Phụ huynh: **TỔNG QUAN**
- TẬP 2, Trợ giúp Phụ huynh: **Giao tiếp**
- TẬP 3, Trợ giúp Phụ huynh: **Nhận thức**
- TẬP 4, Trợ giúp Phụ huynh: **Hòa nhập xã hội**
- TẬP 5, Trợ giúp Phụ huynh: **Phát triển Hệ vận động**

Nếu cần một cuốn hoặc trọn bộ các tập sách TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH, vui lòng liên hệ Maryland State Department of Education, Division of Special Education/Early Intervention Services, Early Childhood Intervention and Education Branch, 200 W. Baltimore Street, 9th floor, Baltimore, MD 21201; 410-767-0261 Voice; 1-800-535-0182 Toll Free; 410-333-8165 Fax.

PARENT HELPER (TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH), Bản quyền 2000 của Bộ Giáo dục Tiểu bang Maryland. Biên soạn theo Sổ tay Nguồn lực MSDE: Trẻ Khuyết tật, Sơ sinh đến 5 Tuổi, 1980, 1982. Đã đăng ký bản quyền.

Mục lục

Giới thiệu.....	2
Các Đặc trưng Phát triển.....	3
Các Mốc Phát triển.....	3
Quá trình Khám phá.....	9
Quý vị Có thể Giúp Con mình Học hỏi.....	10
Môi trường Học tập Đầu tiên của Trẻ.....	10
Các Hoạt động Đề nghị —	
Đối với Trẻ sơ sinh.....	11
Khi Trẻ đã biết Khám phá.....	11
Khi Trẻ đã biết Dùng tay.....	11
Khuyến khích Sự phát triển của Trẻ.....	13
Mẫu các Hoạt động Hướng dẫn.....	14

Giới thiệu:
Tủ sách Cẩm nang TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH

Cha mẹ là những người quan trọng nhất trong đời sống của trẻ. Trong thời gian dài trước khi đến trường, trẻ sẽ học hỏi từ cha mẹ. Trẻ sẽ học bằng cách quan sát làm theo cha mẹ và được cha mẹ chăm bẵm.

Cẩm nang TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH được biên soạn để giúp quý vị hỗ trợ cho sự tăng trưởng và phát triển của trẻ từ sơ sinh cho đến 5 tuổi. Mỗi tập sách bao gồm một biểu đồ các Mốc Phát Triển giúp quý vị đánh giá sự phát triển của trẻ trong từng giai đoạn khác nhau. Mỗi tập sách đều trình bày các hoạt động và đề xuất hỗ trợ và khuyến khích sự tiến bộ, học hỏi và khám phá của trẻ. Và mỗi cuốn cũng trình bày cách phát triển quan hệ hợp tác với các nhà cung cấp dịch vụ giáo dục và chăm sóc ban đầu nhằm giúp trẻ phát triển hết năng lực tiềm tàng của mình.

Nhiều hướng dẫn trong cẩm nang TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH được đúc rút từ phụ huynh. Nhiều hướng dẫn khác là từ các nhà cung cấp dịch vụ. Theo hướng dẫn được trình bày theo các bước tuần tự theo từng cấp độ phát triển, quý vị cần phải điều chỉnh một số hoạt động cho phù hợp với nhu cầu phát triển cụ thể của từng trẻ.

Quý vị là thầy giáo đầu tiên của trẻ. Thông qua việc sử dụng các kiến thức trong cẩm nang TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH, hy vọng rằng quý vị sẽ quan sát trẻ với một góc nhìn hoàn toàn mới và hỗ trợ cho trẻ “khám phá” thế giới.

Từ Đây đến Đó... Các Đặc trưng Phát triển Điển hình của Trẻ Nhỏ

Trong quá trình phát triển, mỗi kỹ năng mới sẽ hình thành trên cơ sở những gì đã học được. Ở ba tháng tuổi, trẻ biết nằm ngửa và khoa chân vào không khí. Ở chín tháng tuổi, trẻ có thể bò trườn bằng bụng trên sàn nhà. Và khi được 24 tháng, trẻ có thể chạy quanh phòng mà không vấp ngã.

Khoa chân, bò trườn và chạy đều thuộc về quá trình phát triển hệ vận động thô - một trong những đặc trưng phát triển quan trọng nhất trong biểu đồ các **Mốc Phát triển** của trẻ trong TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH.

Nhận thức: nhận biết, suy nghĩ và ý thức

Giao tiếp: sử dụng ngôn ngữ

Vận động thô: phát triển các cơ thô

Vận động tinh: phát triển các cơ tinh

Tự vận động: tự làm việc

Xã hội: tự ý thức, trả lời người khác

Biểu đồ **Mốc Phát triển** trình bày các đặc trưng điển hình về sự tăng trưởng và phát triển của trẻ nhỏ. Khi quan sát sự phát triển của trẻ, hãy nhớ rằng không phải trẻ nào cũng như trẻ nào, con quý vị có thể phát triển khác với tốc độ được đề cập trong sách này.

Nhận thức

- Nhìn vào đồ vật hoặc người khác
- Đưa mắt theo tay của người lớn
- Phản ứng với các âm thanh quen thuộc
- Cử động hoặc phát âm thanh khi nghe âm thanh lạ

Giao tiếp

- Âm ừ thành tiếng nhỏ trong cổ
- Thủ thỉ thành tiếng rõ ràng
- Cười khi nghe tiếng mẹ trò chuyện
- Trả lời thành tiếng với người quen

Sơ sinh

đến

3

Tháng

Vận động thô

- Biết lật nghiêng sang ngửa
- Biết giữ cho đầu thẳng đứng
- Khoa tay và chân khi nằm ngửa
- Biết quay đầu khi nằm sấp hoặc nằm ngửa

Vận động tinh

- Nhìn theo cử động của tay mình
- Liếc nhìn từ vật này sang vật khác
- Nắm lấy đồ vật khi được đặt vào tay
- Nhìn theo cử động lên, xuống, sang trái và phải

Tự vận động

- Phản xạ khi nhét vật vào miệng
- Phản xạ khi cho bú
- Mở miệng và ngậm bình/vú

Xã hội

- Yên lặng khi được bế lên
- Thích thú khi được nựng và âu yếm
- Biểu hiện sự hài lòng bằng hành động
- Giao tiếp bằng mắt khi được cho bú
- Tự cười hoặc cười đáp lại khi nghe tiếng cười, lời nói hoặc cử chỉ âu yếm

Các Mốc Phát Triển

Nhận thức	<ul style="list-style-type: none"> • Biết được ai là mẹ mình • Tự nói chuyện âm ừ • Lặp lại hành động với đồ vật • Tìm thấy đồ vật hơi bị che khuất • Nhìn vào tay hoặc đồ vật khi cầm nắm • Chơi bằng tay hoặc trò chuyện 	<ul style="list-style-type: none"> • Biết phản ứng khi được gọi tên • Phát hiện được đồ chơi hơi bị che khuất • Tự thực hiện các hành động đơn giản, quen thuộc, như lắc đồ chơi • Nhìn theo đồ vật khi rơi khỏi tầm nhìn
Giao tiếp	<ul style="list-style-type: none"> • Biết khóc các kiểu khác nhau tùy lúc • Quay đầu theo hướng có âm thanh hoặc tiếng nói • Phát âm thành tiếng, bắt đầu bập bẹ • Trả lời bằng âm thanh hoặc cử chỉ 	<ul style="list-style-type: none"> • Cười khi nghe tiếng mẹ trò chuyện • Thủ thi thành tiếng rõ ràng • Âm từ thành tiếng nhỏ trong cổ • Trả lời thành tiếng với người quen
Vận động thô	<ul style="list-style-type: none"> • Biết lật sấp thành ngửa • Biết đưa chân vào miệng • Đẩy tới trên nền, nâng đầu và ngực • Nâng hông, nâng chân khi nằm sấp • Tự giữ ở tư thế ngồi; tự ngồi được một lúc 	<ul style="list-style-type: none"> • Biết ngóc đầu dậy khi đang nằm ngửa • Biết lật ngửa thành sấp • Biết cầm đồ vật khi đang đứng • Tự ngồi và với tay lấy đồ chơi • Tự giữ thẳng bằng bằng tay và đầu gối • Biết bò trườn tới trước bằng bụng
Vận động tinh	<ul style="list-style-type: none"> • Đập đồ vật để chơi • Dùng ngón tay và bàn tay để cầm đồ vật • Cầm đồ vật từ phía trước, bằng cả hai tay 	<ul style="list-style-type: none"> • Biết vỗ tay • Biết cầm một vật và đưa tay nhận vật khác • Xoay cổ tay để cầm đồ chơi hoặc đồ vật • Biết gấp vật bằng ngón cái và cạnh ngón trỏ • Biết chuyển vật từ tay này sang tay kia
Tự vận động	<ul style="list-style-type: none"> • Biết ăn thức ăn dút bằng thìa muỗng • Biết với tay lấy và cầm bình sữa • Tô rõ sự háng hái khi sấp được ăn 	<ul style="list-style-type: none"> • Biết dùng tay bốc thức ăn • Bắt đầu biết nhai thức ăn • Biết với tay lấy và cầm bình sữa • Biết uống nước trong ly khi được cho uống • Biết cầm, cắn và nhai thức ăn mềm
Xã hội	<ul style="list-style-type: none"> • Nhận biết được người lạ • Thích trò chơi vận động • Thường hay cười lớn • Biết hài lòng, không hài lòng bằng tiếng • Biết nhìn đồ vật trong gương • Khóc khi bị bỏ hoặc đặt xuống một mình • Có biểu hiện nhận thức với môi trường lạ 	<ul style="list-style-type: none"> • Chơi các trò như trò “hú hà” (peek-a-boo) • Biết đùa giỡn với hình ảnh trong gương • Tự chơi một mình trong một lúc ngắn • Thể hiện sự hài lòng khi chơi vui • Không hài lòng khi vật yêu thích bị lấy đi • Hiểu và đáp lại các biểu hiện giao tiếp như tiếng cười hoặc lời nói

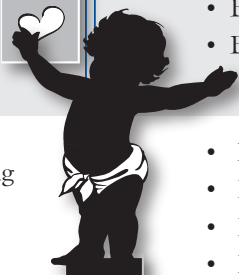
3 đến 9 tháng

<ul style="list-style-type: none"> • Chơi trò đơn giản như trò hù hập (pat-acake) • Chơi với các đồ chơi hoặc đồ vật thực • Vươn tay để lấy các đồ vật ưa thích • Tìm thấy được đồ vật bị giấu kín • Biết nhìn các hình ảnh trong sách • Nắm vào người lớn hoặc đồ vật để đòi hỏi 	<p>9</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biết xếp hình đúng trên bảng hình mẫu • Biết sử dụng que để khều đồ vật • Nhận biết hình khối trong bảng xếp hình • Bắt chước các âm thanh và cử chỉ mới • Bắt chước ít nhất một biểu hiện nét mặt • Chỉ tay vào đồ vật cần hoặc muốn lấy 	<p>Nhận thức</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Chơi trò hù hập (pat-a-cake); vẫy tay bye-bye • Bắt chước ho, tặc lưỡi, chép môi • Ngừng hành động khi bị bảo “không” • Lập lại lời nói của người lớn • Hiểu được một vài từ và cử chỉ • Sử dụng biệt ngữ hoặc hành động riêng • Bắt chước nói các từ mới 	<p>đến</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biết lắc đầu để nói “không” • Biết nói rõ các từ đầu tiên • Dùng một từ để biểu đạt ý, như “sữa” • Thực hiện theo các mệnh lệnh đơn giản • Thực hiện các hành động theo yêu cầu 	<p>Giao tiếp</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Bò tới bằng bàn tay và đầu gối • Tự đứng dậy, có nắm tay vào vật cứng • Tự ngồi xuống, lúc đầu có người đỡ, sau không có • Bước chập chững có vịn tay vào đồ vật • Bước đi khi có người đỡ • Chủ động bước tiếp và tự đứng một mình 	<p>12</p> <p>Tháng</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bò lên cầu thang • Bước chập chững có vịn tay vào đồ vật • Bò lùi xuống cầu thang • Tự đứng vững không cần vịn tay • Đi bước lùi và sang ngang • Leo cầu thang khi có người dắt • Tự đứng dậy một mình 	<p>Vận động tinh</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Biết sử dụng ngón trỏ để chỉ • Vẽ lên giấy bằng bút chì hoặc bút màu • Cảm đồ vật bằng ngón trỏ và ngón cái • Dùng ngón trỏ chọc tay vào đồ vật • Đập gõ thìa muỗng hoặc ly xuống sàn 	<p>12</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biết đặt đồ vật vào ly • Dùng hai tay để làm cùng một động tác • Biết cầm bút màu và mài lên giấy • Biết xếp hình khối này lên hình khối kia • Biết xếp tháp khoảng 3 đến 4 khối 	<p>Vận động thô</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Biết lau nước mũi • Liếm thức ăn trong muỗng hoặc quanh miệng • Biết dùng tay bốc một phần thức ăn • Thường dùng bú sữa mẹ hoặc bú bình • Biết uống từ ly có dính nước quanh miệng 	<p>đến</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biết cầm ly và uống nước • Biết dùng muỗng xúc ăn, rơi vài ít • Biết cởi quần áo đơn giản khi được yêu cầu • Biết phối hợp mặc đồ bằng cách giơ tay chân • Biết phân biệt tả ướt hoặc tả bẩn 	<p>Tự vận động</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Biết cười lớn khi chơi với người lớn • Biết phản ứng khi người lớn thay đổi thái độ • Phản ứng tức thời với yêu cầu “không” • Biết biểu hiện sự ưa thích vật này hơn vật kia 	<p>18</p> <p>Tháng</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Biết tự đưa một số quyết định • Lập lại một động tác được cổ vũ • Thể hiện sự yêu thích bằng cách hôn hoặc ôm • Thể hiện các hành vi biểu cảm riêng, như lo sợ, ưa thích và giận dữ 	

Các Mốc Phát Triển

Nhận thức	<ul style="list-style-type: none"> Xếp đúng 3 hình trên một bảng mẫu Phân biệt được các bộ phận cơ thể Biết chú ý đến lời hát ru Chỉ tay đúng hình yêu cầu trong sách Bắt chước phát âm, từ hoặc cử động cơ thể Tìm thấy đồ vật từ nơi khuất tầm nhìn Khởi động trực tiếp một vật 	18 ★	<ul style="list-style-type: none"> Xếp đúng 5 hình trên một bảng mẫu Xếp đúng các hình quen thuộc Thích các câu chuyện ngắn và mô tả được các hình đơn giản trong truyện tranh Biểu hiện quyền sở hữu, với các từ “của con” và “đồ của con” Tự nhận biết mình trong gương
Giao tiếp	<ul style="list-style-type: none"> Tự biết giới thiệu mình bằng tên Sử dụng hai từ để mô tả các hành động Thực hiện theo các mệnh lệnh bằng lời Sử dụng được các cụm từ sở hữu hai từ như “Xe của ba” Sử dụng một từ để mô tả nhiều thứ tương tự 	đến ♥ 24 ★	<ul style="list-style-type: none"> Biết hát theo lời hát và điệu nhạc Biết nói tên mình, phát âm rõ tên mình Sử dụng được các cụm có ba từ Sử dụng thích hợp từ “không” Đặt câu hỏi với ngữ điệu phù hợp Thực hiện được các mệnh lệnh hai bước Sử dụng được các từ số nhiều thông dụng
Vận động thô	<ul style="list-style-type: none"> Tự đi xuống cầu thang Biết nhảy tại chỗ Biết đẩy/kéo các vật nhẹ Biết ngồi thẳng trên ghế nhỏ Chạy khắp phòng không bị té ngã Biết đứng một chân trong chốc lát Biết cúi nhặt đồ vật khi đang đứng 	Tháng ♥	<ul style="list-style-type: none"> Bước lên xuống cầu thang có vịn lan can Biết chạy, nhảy và tự đá banh, bóng Biết ném banh vòng qua tay Biết đạp xe ba bánh có bàn đạp Biết giữ cân bằng trên một chân Biết tự đi lên cầu thang, biết đổi chân
Vận động tinh	<ul style="list-style-type: none"> Biết dùng bút màu kẻ các đường thẳng đứng Biết xếp 3 hình trên một bảng mẫu Biết xếp tháp có 4 khối hình Biết lật giở từng trang sách Biết tự xếp hình bằng các ngón tay 	24 ★	<ul style="list-style-type: none"> Biết xâu chuỗi 3 đến 4 hạt Biết xếp tháp có 9 khối hình Biết cầm bút màu đúng cách Biết tự vẽ các đường ngang và thẳng đứng Biết dùng kéo cùn cắt hoặc cắt vụn giấy Xếp đúng bảng mẫu có từ 5 hình trở lên
Tự vận động	<ul style="list-style-type: none"> Biết kéo khóa và mở các khóa kéo lớn Biết cố gắng xỏ giày dép Biết tự cởi quần áo một mình Biết từ bỏ chơi các đồ vật quen thuộc Biết bóc các loại đồ ăn như gói bánh quy Biết dùng chơi để đi ngủ 	đến ♥ 36 ★	<ul style="list-style-type: none"> Biết tự uống nước Biết ăn bằng muỗng; bắt đầu sử dụng nĩa Biết đi vệ sinh có người giúp và ít khi có sự cố Biết mặc các loại đồ đơn giản, như mũ nón, quần ngắn, giày dép và vớ, không có khuy Biết rửa tay và lau tay có sự trợ giúp Biết đánh răng có sự trợ giúp
Xã hội	<ul style="list-style-type: none"> Khóc một lúc khi vắng cha mẹ Chơi một mình trong một lúc lâu Thích đi dạo đường ngắn cùng người lớn Thể hiện phản ứng đồng ý hoặc không đồng ý một cách dứt khoát Dễ bị chán nản Thể hiện sự hãnh diện khi hành động Chú ý chơi với các trẻ khác 	Tháng ♥	<ul style="list-style-type: none"> Có nhiều trạng thái phản ứng với người khác Chơi hoặc làm một mình khi gần các trẻ khác Tự thực hiện các trò chơi, chơi các trò đơn giản; cố gắng chơi lại Hào hứng và tự tin khi chơi với trẻ khác Yêu cầu được nghe lại câu chuyện yêu thích Biết tránh né các tình huống nguy hiểm

Các Mốc Phát Triển

<ul style="list-style-type: none"> • Biết ghép đúng hai hoặc ba màu • Biết các khái niệm như lớn/bé, nhanh/chậm • Biết kể một câu chuyện đơn giản • Xếp đúng hình ảnh của các đồ vật ưa thích • Biết đếm đến ba • Phân biệt được kích thước, trọng lượng và chiều dài 	<p>36</p> <p>★</p> <p>đến</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biết được tuổi của mình • Phân biệt được ngày và đêm • Phân biệt và đọc tên được bốn màu chính • Đếm được đến 10 • Sắp xếp đúng hình theo trình tự xảy ra • Trả lời các câu hỏi theo truyện được nghe kể • Nhớ được tên ba đồ vật 	<p>Nhận thức</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Nói nguyên câu trong hầu hết mọi lúc • Hỏi các câu hỏi ai, cái gì, hoặc ở đâu • Dùng đúng sở hữu cách, như “Xe của mẹ” • Sử dụng đúng thì quá khứ đơn, giới từ như “trong”, “trên” và “dưới” • Sử dụng đúng âm và giọng thường; âm gió 	<p>♡</p> <p>48</p> <p>★</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kêu gọi mọi người chú ý đến việc của mình • Thực hiện chuỗi ba hành động rời rạc nhau • Thường xuyên sử dụng đại từ, như “anh ấy” và “cô ấy” • Thường xuyên sử dụng đại từ sở hữu, như “của tôi” • Sử dụng từ phủ định rút gọn, như “không thể” và “đừng” • Sử dụng được một số trạng từ • Sử dụng được thì tương lai 	<p>Giao tiếp</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Bắt được trái banh đang nảy • Nhảy về phía trước mà không bị ngã • Tung banh vòng qua tay • Trèo lên đỉnh cầu trượt rồi trượt xuống • Tự bước xuống cầu thang và biết đổi chân 	<p>Tháng</p> <p>♡</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Thực hiện các động tác nhanh • Đá trái banh đang lăn hướng vào đích • Biết nhảy dây, biết đổi chân • Biết nhảy lò cò • Biết chụp trái banh đang rơi • Biết đi bằng đầu ngón chân 10 bước 	<p>Vận động thô</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Biết xâu thành chuỗi nhiều hạt rời • Biết vẽ lại các vòng tròn • Biết cắt theo đường vẽ đóng mở liên tục • Biết buộc dây giày – không cần thiết phải đúng kiểu • Sắp xếp các hình cần phải có sự tinh chỉnh 	<p>48</p> <p>★</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biết vẽ một bức tranh • Biết vẽ tranh trẻ em • Biết thể hiện bằng tay • Vẽ lại các hình (tròn, vuông, tam giác, chữ nhật) • Biết cắt hình tròn và các hình đơn giản khác 	<p>Vận động tinh</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Biết lau sạch các chỗ bị làm bẩn • Biết sử dụng nĩa khi ăn • Hoàn toàn biết tự đi vệ sinh • Tự biết mặc đồ khi có lời chỉ dẫn • Biết cài và mở các nút lớn • Biết tự rửa tay và lau khô tay • Biết đánh răng khi có lời chỉ dẫn 	<p>đến</p> <p>♡</p> <p>60</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biết tự hí mũi • Tự xúc ăn từ bát trên bàn mà không làm rơi vãi • Sử dụng muỗng nĩa một cách thành thục • Không đái dầm vào ban đêm • Phân biệt được mặt trước, sau của quần áo • Biết chơi ngoài sân lâu lâu có người canh chừng • Biết móc áo khoác lên móc 	<p>Tự vận động</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Tự chơi theo nhóm và biết giữ trật tự • Biết chia sẻ đồ chơi khi được gọi ý • Biết tự làm các việc vặt giản đơn • Biết chơi chung với các trẻ khác • Luôn chú ý đến cha mẹ khi chơi • Có biểu hiện sự cảm thông và quan tâm • Thích giúp đỡ và cùng tham gia 	<p>★</p> <p>Tháng</p> <p>♡</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kêu gọi người khác chú ý đến mình • Sử dụng các từ giao tiếp, như “vui lòng” và “cảm ơn”, giơ tay và đứng đúng hàng • Thích chơi với bạn cùng lứa hơn người lớn • Biết kể về gia đình • Biết kiểm soát và biểu hiện cảm xúc theo các tình huống phù hợp 	<p>Xã hội</p>

Nhận thức	<ul style="list-style-type: none"> • Biết xếp các đồ vật theo số đếm, 1 đến 10 • Thực hiện theo thứ tự 5 việc hằng ngày • Biết kể lại một câu chuyện ngắn • Biết cho địa chỉ nhà ở • Biết phân biệt bên phải, bên trái 	Đến 60	
Giao tiếp	<ul style="list-style-type: none"> • Biết kể chuyện bằng cách mô tả theo hình • Biết hỏi ý nghĩa của các từ trừu tượng • Nói đúng và trôi chảy, nhưng vẫn nhầm lẫn các âm như “s,” “f” và “th” 	 Tháng 	<p>Đối với Trẻ Khuyết tật... Sự Phát triển Diễn ra Có phần Chậm hơn</p> <p>Nếu quý vị tin rằng con mình đang gặp khó khăn trong bất kỳ đặc trưng phát triển nào, thì dịch vụ can thiệp sớm và tiền học đường luôn sẵn sàng giúp đỡ. Các dịch vụ can thiệp sớm và tiền học đường được thiết kế để giúp trẻ cải thiện tiềm năng sinh trưởng và phát triển trước khi đến tuổi đi học.</p>
Vận động thô	<ul style="list-style-type: none"> • Biết nhảy dây • Biết chơi ván trượt • Biết nhảy tới 2 đến 3 bước mỗi chân • Biết nhảy trên mũi bàn chân từ độ cao 12ft • Biết chạy với nhịp tay ngược nhịp chân 		<p>Để biết thêm thông tin về các dịch vụ can thiệp sớm và tiền học đường, vui lòng liên hệ Bộ phận Giáo dục Đặc biệt/Dịch vụ Can thiệp Sớm, Bộ Giáo dục Tiểu bang Maryland.</p>
Vận động tinh	<ul style="list-style-type: none"> • Viết chữ in hoa và các từ đơn giản thường có đảo ngược chữ • Sử dụng tay đúng cách khi cắt và viết • Tự tháo giày dép • Biết viết số từ 1 đến 5 		<p>Và luôn nhớ, mọi trẻ em đều cần sự kiên trì và hỗ trợ để phát triển và học tập, và trẻ khuyết tật cần được quan tâm nhiều hơn. Phụ huynh, nhà giáo dục, nhân viên y tế và những người liên quan phải cùng phối hợp theo nhóm để góp tình thương và quan tâm giúp đỡ cho trẻ trong suốt quá trình học tập.</p>
Tự vận động	<ul style="list-style-type: none"> • Biết tự chải và bới tóc không cần chỉ dẫn • Biết cất đồ chơi vào hộp • Tự mặc đồ và cởi đồ không cần chỉ dẫn • Biết tự đi qua đường an toàn 		
Xã hội	<ul style="list-style-type: none"> • Biết an ủi bạn khi gặp chuyện buồn • Biết lập kế hoạch và phối hợp thực hiện • Hiểu biết sự cần thiết của luật chơi và biết chơi công bằng • Xem đồng hồ để biết lịch sinh hoạt hằng ngày 		

Quá trình Khám phá... Trẻ em Học hỏi Như thế nào

Khám phá.

Trẻ tìm hiểu thế giới bằng sự khám phá. Trẻ từng bước khám phá và tìm hiểu các hình ảnh, nơi chốn và sự vật mới.

Xúc giác. Vị giác. Khứu giác. Thính giác. Thị giác.

Trẻ trải nghiệm thế giới bằng năm giác quan của mình. Trẻ ngửi hương thơm của vani, nếm vị mặn của bánh quy, vuốt ve chú mèo nhỏ, nghe tiếng động lớn và nhìn các băng rôn đầy màu sắc.

Thử nghiệm.

Trẻ học hỏi bằng cách thử nghiệm với các ý tưởng mới và mô thức ‘thử và sai’. Trẻ thử nghiệm với một sự việc bằng nhiều phương pháp khác nhau. Ví dụ, trẻ có thể xếp chồng một hình khối này lên một hình khối khác, xếp nối đuôi các hình khối thành hàng như tàu hỏa, hoặc gõ vào nhau cho kêu như một bộ đàn. Trẻ có thể cho rằng các khối hình tạo thành một đoàn tàu tốt hơn là tạo thành một bộ đàn.

Bắt chước.

Trẻ học hỏi bằng cách quan sát và bắt chước người khác. Trẻ phát triển các kỹ năng mới trước hết bằng cách quan sát người khác làm sau đó bắt chước việc làm vừa quan sát được. Trẻ lặp lại các hành động bắt chước cho đến khi nắm vững.

Vui chơi!

Bằng việc chơi đùa, trẻ tìm hiểu cách thức hoạt động của sự vật, cách giải quyết các vấn đề và cách thực hiện các công việc — tất cả đều trong khi đang chơi đùa!

Quý vị Có thể Giúp Con Mình

Hãy thực hiện các việc sau để giúp trẻ phát triển các kỹ năng mới.

Đi từ cái đã biết đến cái chưa biết.

Hãy cho trẻ thực hiện các hoạt động quen thuộc trước khi yêu cầu trẻ bắt đầu một hoạt động mới. Ví dụ, hãy giúp trẻ sắp xếp một bảng xếp hình quen thuộc, sau đó yêu cầu trẻ tự xếp một hình mới. Hướng dẫn trẻ mọi bước cần thiết để trẻ thành công ngay trong lần đầu. Bằng cách này, cái chưa biết sẽ là một thử thách của trò chơi, không phải là một thách thức đáng sợ.

Tạo sự đa dạng cho hoạt động hằng ngày.

Thay đổi các hoạt động thường ngày của trẻ bằng cách đưa vào các loại thức ăn mới hoặc mời nhiều bạn bè đến dùng chung các bữa ăn.

Làm việc dễ để rút ngắn thời gian tập trung.

Đơn giản hóa các hoạt động sao cho phù hợp với khả năng tập trung của trẻ. Nếu thời gian suy nghĩ của trẻ không được kéo dài sau nhiều lần thử nghiệm, có thể cần phải đến các bài tập đặc biệt. Quý vị có thể phải thảo luận với bác sỹ gia đình hoặc liên hệ với văn phòng trợ giúp trẻ em thuộc hệ thống trường học địa phương để trình bày quan ngại của mình về việc này.

Biết được những hạn chế của trẻ.

Thay đổi các vị trí chơi của trẻ. Để các đồ vật và hình mẫu nằm trong tầm tay của trẻ. Hạn chế sự ồn ào xung quanh trẻ. Cảm nhận tâm trạng, sở thích và nhu cầu của trẻ. Hiểu rõ các việc cần làm đối với trẻ có khiếm khuyết về giác quan hoặc hệ vận động.

Khen ngợi các nỗ lực của trẻ.

Tạo ra điều kiện để trẻ thành công, sau đó thể hiện sự hài lòng của quý vị đối với sự thành công của trẻ như ôm hôn, cười hoặc tưởng thưởng. Hỗ trợ khi trẻ bị thất bại và biểu dương trẻ với nhiều hình thức khen ngợi khi trẻ cố gắng hoàn thành công việc.

Chơi cùng với trẻ!

Học hỏi có thể là trò chơi, nhất là với trẻ nhỏ! Hãy lựa chọn các hoạt động và trò chơi phù hợp với mức độ phát triển của trẻ và giúp trẻ vừa chơi vừa học hỏi.

Làm cho Gia đình Trở thành Môi trường Học tập Đầu tiên của Trẻ

Các kết quả nghiên cứu cho thấy, trẻ bắt đầu học hỏi ngay từ khi sinh ra. Việc tạo ra một môi trường chăm sóc và khuyến khích cho trẻ học hỏi và phát triển. Môi trường của trẻ bao gồm mọi không gian, sự vật và con người có tác động đến đời sống của trẻ.

Các ý tưởng và hoạt động sau đây được đề nghị sử dụng như làm phương pháp tạo ra một môi trường học tập tại nhà tích cực cho trẻ. Hãy luôn tuân thủ các hướng dẫn an toàn sau đây, và nếu cần thiết, hãy trao đổi với nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sớm, giáo viên hoặc bác sỹ của trẻ để chắc chắn các hoạt động đó là phù hợp với trẻ.

Ghi nhớ: Luôn lựa chọn các hoạt động phù hợp với mức độ phát triển của trẻ.

Chọn các hoạt động phù hợp với mức độ phát triển của trẻ và khuyến khích phát triển lên mức độ cao hơn. Trong khi chơi đùa với trẻ, hãy ghi lại những việc trẻ có thể tự làm hoàn toàn, tự làm với một chút trợ giúp, cần nhiều trợ giúp, và hoàn toàn không thể làm được. Với các hoạt động cần trợ giúp, hãy ghi lại mức độ trợ giúp cần thực hiện.

CÁC HOẠT ĐỘNG ĐỀ NGHỊ

Khi con quý vị là trẻ sơ sinh...

Tạo điều kiện cho trẻ di chuyển.

Đặt trẻ trên chăn hoặc khăn đặt trên sàn nhà. Hãy chắc chắn trẻ có thể di chuyển thoải mái và an toàn. Chơi với trẻ. Khuyến khích trẻ đạp chân, trườn tới và trườn quá tầm tay.

Vuốt ve để khuyến khích trẻ bắt chước di chuyển theo quý vị.

Dùng tay vuốt nhẹ vào chân tay trẻ. Nếu trẻ không cử động sau khi được vuốt, hãy dùng tay giúp trẻ thực hiện đúng cử động mà quý vị muốn trẻ thực hiện.

Thay đổi tư thế để giúp trẻ làm quen với các cử động di chuyển cơ thể chính.

Các cử động di chuyển cơ thể chính sẽ phát triển trước khi trẻ biết sử dụng tay hoặc chân hoàn toàn. Hãy để trẻ quen thuộc với nhiều tư thế. Bế trẻ trên tay. Đặt trẻ nằm sấp và nằm ngửa. Đặt trẻ nằm nghiêng có sử dụng gối đệm chắc chắn.

Sắp xếp nhiều tư thế để khuyến khích các cử động của mắt, đầu và cơ thể trẻ.

Thay đổi các hình ảnh để khuyến khích trẻ. Ví dụ, treo một vật di động có màu sáng trên giường của trẻ. Sau đó, khi trẻ đã lớn hơn chút ít, hãy đặt bức tranh ở một hoặc hai bên giường của trẻ. Thường xuyên thay đổi vị trí đặt giường của trẻ trong nhà.

Khuyến khích giác quan của trẻ.

Kích thích mọi giác quan của trẻ — xúc giác, vị giác, khứu giác, thính giác và thị giác. Xoa bóp tay chân trẻ trong chậu tắm và giúp trẻ đập và đập bán nước. Chuyển một quả banh qua lại giữa hai người và cho trẻ nằm ở giữa để trẻ có thể nhìn theo trái banh. Hãy giúp trẻ cảm nhận các bề mặt khác nhau của tấm xốp, bóng cao su và cọ vẽ.

Định kỳ xem Biểu đồ Mốc Phát triển trong cẩm nang TRỢ GIÚP PHỤ HUYNH để biết được mức độ phát triển của trẻ.

Hãy kiểm tra để biết mức độ phát triển của trẻ. Đưa ra nhiều đồ vật khác nhau để kích thích phản ứng của trẻ. Sử dụng các đồ vật đơn giản như ruy băng màu buộc trên trụ giường, bóng cao su mềm và thú nhồi bông sáng nhiều màu.

Khi trẻ đã biết khám phá...

Tạo ra các tình huống học tập thành công.

Đặt trẻ nằm nghiêng với góc nghiêng sao cho trẻ dễ dàng lật. Sau đó, từ từ giảm mức độ hỗ trợ trẻ cho đến khi trẻ hoàn toàn tự lật được. Khuyến khích trẻ bằng các đồ chơi sáng nhiều màu.

Khuyến khích trẻ di chuyển.

Quý vị là người khuyến khích trẻ tốt nhất. Khi trẻ đang nằm sấp, hãy nhìn vào trẻ và mời gọi trẻ bò về phía mình. Lúc đầu, có thể trẻ chỉ cử động cánh tay và ngẩng đầu nhìn tới, nhưng về sau, trẻ sẽ di chuyển tay và chân để trườn về phía quý vị.

Vận dụng sự tò mò của trẻ về bản thân.

Chơi đùa với trẻ trước gương đặt trên giường. Bế trẻ ngồi hoặc đặt trẻ nằm sấp để chơi.

Sử dụng ưu điểm của các hoạt động hằng ngày để làm cơ hội học tập cho trẻ.

Sau khi tắm cho trẻ, hãy khuyến khích trẻ lật bằng cách cuốn nhẹ trẻ trong khăn tắm hoặc khăn bọc rồi kéo nhẹ mép khăn để trẻ lật. Khi trẻ đã đủ cứng, hãy sử dụng ghế đi hoặc ghế sơ sinh để trẻ tự học khi quý vị làm việc.

Khi trẻ đã biết sử dụng tay...

Khuyến khích cử động tay của trẻ.

Hãy để trẻ khám phá các cử động của tay và ngón tay. Giúp trẻ xoay cổ tay, vỗ tay, cầm đồ vật và nhả đồ vật. Giúp trẻ cầm đồ vật bằng các ngón tay.

Khuyến khích sự phát triển các kỹ năng vận động tinh đơn giản.

Hoạt động vận động tinh là sự kết hợp của một số hoạt động vận động khác nhau. Khuyến khích trẻ cầm nắm đồ vật sau đó thực hiện một số thao tác khác với đồ vật đó, như thả rơi, đặt để lên vật khác, lắc, đập, đổi sang tay khác. Sử dụng các đồ vật ồn ào như túi nhồi xốp, chuông, trống và thay đổi các bề mặt tiếp xúc bằng cách sử dụng các trái banh cao su hoặc vải, các đĩa kim loại hoặc cao su khác nhau.

Khuyến khích các kỹ năng vận động tinh phức tạp hơn.

Các kỹ năng vận động tinh đi từ đơn giản đến phức tạp – từ việc thả một vật đến việc di chuyển có mục đích một vật cầm trong tay. Giờ một đồ chơi gần tay thuận của trẻ. Giúp trẻ cầm đồ chơi đó bằng các ngón tay. Sau đó giúp trẻ bỏ đồ chơi vào hộp. Càng về sau, sự giúp đỡ càng ít và hộp đựng càng nhỏ hơn. Khi trẻ đã đạt được độ chính xác, thì trẻ đã sẵn sàng để xếp chồng các đồ vật. Càng về sau, trẻ sẽ có khả năng xếp các đồ vật nhỏ hơn, như các khối hộp, và lắp các chi tiết nhỏ như gắn các chốt vào lỗ.

Khuyến khích sử dụng các ngón tay.

Trẻ có nhu cầu khám phá các ngón tay và các đồ vật có thể cầm bằng các ngón tay. Vẽ bằng tay và nghịch nước là hai hoạt động giúp hình thành kỹ năng cử động ngón tay. Các cử động tròn có thể được thực hiện cần hoặc không cần đến bút màu hoặc bút chì. Nhưng cử động tô màu lớn và tô màu tinh cần được khuyến khích thực hiện. Việc khuyến khích các cử động cần được thực hiện trong thời kỳ này. Chỉ cần chắc chắn sử dụng cọ vẽ lớn và bút màu hoặc bút chì mềm.

Khuyến khích sử dụng ngón cái và các ngón khác để thực hiện các cử động tinh phức tạp.

Sử dụng xóp búng “finger pops” hoặc đồ chơi bằng cao su nhỏ bóp kêu để kích thích. Khuyến khích trẻ bắt chước bóp đồ chơi. Khi kỹ năng bóp tay đã được nâng cao (nhất là những năm tiền học đường), thì trẻ đã sẵn sàng cho các hoạt động phức tạp khác. Trước tiên, trẻ sẽ có khả năng dùng kéo cắt theo các đường vạch sẵn. Về sau, khi trẻ đã có khả năng cắt thành các hình cho trước, hãy giúp trẻ lật ngược tờ giấy và sắp xếp các vị trí cần cắt.

Khuyến khích Sự phát triển của Trẻ

Hãy thực hiện các hoạt động sau để khuyến khích thêm sự tăng trưởng và phát triển của trẻ.

Khi trẻ phát ra được một âm thanh hay

Cười và động viên trẻ, khuyến khích trẻ làm lại. Lập lại âm thanh hoặc chơi một trò chơi khi cha mẹ đổi nhau thực hiện và khuyến khích trẻ lặp lại các âm thanh như vỗ tay, gõ hoặc vỗ đồ vật.

Khi trẻ trỏ vào một vật

Hãy nói tên của đồ vật đó, và trước khi đưa đồ vật cho trẻ, hãy đợi trẻ nỗ lực thực hiện và bắt chước lời nói.

Khi trẻ biểu hiện sự quan tâm đến một hoạt động, không gian hoặc đồ vật cụ thể

Hãy nói với trẻ các từ ngữ hoặc câu chuyện liên quan đến hoạt động hoặc không gian đó để bổ sung cho ngôn ngữ của trẻ. Ví dụ, nếu trẻ thích xem quý vị làm bánh, thì khi đang làm bột, quý vị có thể nói, “Trước hết ta rót sữa vào. Sau đó ta khuấy”. Hoặc khi trẻ thích sở thú (ai mà không thích?), hãy đưa trẻ đến đó và kể cho trẻ các câu chuyện thực — các loài thú, phong cảnh và mùi hôi.

Khi trẻ om sòm hoặc cáu kỉnh

Hãy cố gắng “hiểu” hành động giao tiếp phi ngôn ngữ đó, sau đó giải thích lại cho trẻ bằng lời. Ví dụ, quý vị có thể nói “Jack buồn ngủ” hoặc “Jack muốn nước trái cây”.

Khi trẻ phản ứng lại tiếng ồn

Hãy lắng nghe cùng trẻ và giải thích cho trẻ về âm thanh đó.

Khi trẻ gọi tên đồ vật và sử dụng các từ ngữ hàng động như “đi và dùng”

Hãy sử dụng các câu hai hoặc ba từ có một số từ mới. Ví dụ, quý vị có thể nói, “Jane thích sữa” hoặc “chơi banh với mẹ nhé”.

Khi trẻ có thể nói được một vài từ

Bắt đầu một danh sách viết ra các từ và dán ở khu vực trung tâm. Khi trẻ học từ mới, hãy bổ sung từ đó vào danh sách và yêu cầu cả nhà sử dụng những từ đó.

Khi trẻ bắt đầu sử dụng câu ba hoặc bốn từ

Hãy thêm các từ diễn tả vào câu nói của quý vị. Ví dụ, “Tammy thích sữa nguội” hoặc “Hát nhỏ thôi nhé”.

Khi trẻ bắt đầu nghe nhạc

Thể hiện sự hài lòng của quý vị và sử dụng âm nhạc trong lúc chơi đùa, hát, nhảy và “các dịp vui”.

Khi trẻ học trọn vẹn hoặc một phần bài hát

Giúp trẻ hát bài hát và có người lắng nghe và vỗ tay tán thưởng cho trẻ.

Khi trẻ bắt đầu xem tivi

Chọn lựa chương trình để xem cùng trẻ và khuyến khích trẻ sử dụng các từ mới hoặc suy nghĩ mới.

Khi trẻ muốn nghe đọc truyện

Khuyến khích trẻ nói những từ mà trẻ biết bằng cách sử dụng các hình ảnh trong truyện, sau đó nâng dần kỹ năng nói của trẻ.

Bắt chước những gì trẻ nghe và nhìn thấy

Sử dụng búp bê để khuyến khích việc bắt chước, tưởng tượng và làm mẫu đóng kịch.

Khi trẻ đặt câu hỏi

Sử dụng các cụm từ ngắn, dễ hiểu. Trả lời các câu hỏi của trẻ để kích thích sự tò mò và sự ham thích học hỏi của trẻ!

Trong nhà:

Các Hoạt động Giảng dạy Mẫu dành cho Trẻ khuyết tật

Trẻ em, kể cả trẻ khuyết tật, có thể học được nhiều thứ từ môi trường gia đình. Các công việc hàng ngày là những cơ hội rất tốt để giúp trẻ học tập các kỹ năng mới. Hãy giúp trẻ tham gia các hoạt động hàng ngày như chuẩn bị bữa ăn, dọn rác, giặt giũ và mua đồ tạp hóa. Các hoạt động giảng dạy mẫu sau đây minh họa cách mà công việc hàng ngày có thể được sử dụng làm cơ hội học tập.

Hoạt động Giảng dạy Mẫu #1: STACEY VÀ MẸ CỦA BÉ

Mẹ của Stacey sử dụng máy hút bụi để khuyến khích kỹ năng giao tiếp của Stacey.

Mô tả: Stacey có đôi mắt khá sáng và búi tóc đuôi ngựa khỏe khoắn. Em mang hai bộ trợ thính và bị chứng bại não. Bé không thể đi, nhưng ngồi rất tốt trên ghế cao chuyên dùng.

Bác sỹ của Stacey phát hiện khó khăn nghiêm trọng về hệ vận động của bé ngay trong những tháng đầu, nhưng bệnh khiếm thính vẫn không bị phát hiện cho đến khi bố mẹ bé cảm thấy có vấn đề. Sau khi được kiểm tra bởi một chuyên viên thính giác giàu kinh nghiệm, em được lắp hai bộ trợ thính và một bộ truyền âm thanh mạnh được bé mang ở trước ngực. Chuyên viên thính giác của Stacey tin rằng bé cần chú ý học hỏi đối với các âm thanh lớn và hiểu được cái gì đã tạo ra âm thanh đó. Học cách nghe — còn được gọi là huấn luyện thính giác — được tiến hành cùng thời gian với việc Stacey học tập các cử chỉ đơn giản và ngôn ngữ cử chỉ.

Hoạt động: Stacey và mẹ chơi trò “lắng nghe” trong khi hút bụi cho thảm phòng khách của gia đình. Cách chơi của trò này rất đơn giản. Mẹ muốn Stacey có phản xạ theo một cách khi lần bé nghe thấy tiếng máy hút bụi chạy và phản xạ theo cách khác khi biết máy hút bụi tắt.

Kỹ kiểu “có” hoặc “không” của Stacey là do bé tự tạo ra. Cha mẹ em nhận thấy khi cần lấy hoặc muốn có thêm thức ăn ưa thích, thì em hơi “rướn” đầu về phía trước. Cha mẹ em sử dụng cử động có mục đích này và dạy thêm cho em cách nói “không” bằng cách đè cằm xuống. Em tập nói “không” với rau bina và củ cải đường. Cử chỉ của Stacey là sự khởi đầu cho hệ thống giao tiếp thực sự giữa em và gia đình.

Mẹ em bắt đầu trò chơi lắng nghe bằng cách giúp Stacey “bật” máy hút bụi lên và giúp em cảm nhận độ rung và độ hút của vòi hút. Với một vài hạt đậu Cherio, mẹ chỉ cho Stacey biết cách làm việc của máy. Em ra ký hiệu và nói “mất tiêu rồi” khi các hạt đậu biến mất vào trong máy hút bụi.

Trong nhà: Các Hoạt động Giảng dạy Mẫu dành cho Trẻ khuyết tật

Vì Stacey đang ngồi gần máy hút bụi và chú ý quan sát, nên mẹ rất chắc chắn là em nghe được âm thanh của máy. Để kiểm tra, mẹ tắt máy khi em không chú ý. Mẹ nhìn nét mặt của Stacey để xem phản ứng, làm mẫu cho ký hiệu “không”, rồi trở vào máy rồi làm ký hiệu “mất tiêu rồi”.

Cùng với em, mẹ bật máy lên rồi làm mẫu cho ký hiệu “có” khi chỉ vào máy đang chạy. Mẹ và em tập bật và tắt máy nhiều lần cho đến khi tự làm được các ký hiệu “có” và “không”. Sau khi Stacey đã học được cách chơi, mẹ thực hiện việc hút bụi cho tấm thảm, nhưng thường xuyên bật và tắt máy, nhìn ký hiệu của Stacey và hoan hô bé biết nghe giỏi.

Mẹ của Stacey cho máy hút bụi xa dần nơi bé ngồi khi kéo máy qua tấm thảm, kích thích em lắng nghe chăm chú hơn (và cuối cùng là làm sạch tấm thảm). Vì độ tuổi và thời gian tập trung chú ý của Stacey, mẹ và em chỉ chơi trò này trong vài phút mỗi ngày. Nhưng việc Stacey đã biết cách chơi trò này đã mang lại rất nhiều cơ hội cho việc làm việc và tập nghe trong nhà.

Các vật dụng gây ồn khác trong nhà có thể sử dụng để chơi trò “lắng nghe” là:

- máy rửa chén bát
- máy xay sinh tố
- máy xay bột
- máy sấy tóc
- máy cạo râu
- máy giặt
- máy sấy quần áo
- tivi
- đài

Ngoài nhà, trẻ có thể lắng nghe âm thanh từ các đồ vật như:

- còi xe hơi
- động cơ xe máy
- máy cứu hỏa
- máy cắt cỏ

**Mẹ của
Stacey sử dụng
máy hút bụi để
khuyến khích sự
giao tiếp
của Stacey.**

Trong nhà:

Các Hoạt động Giảng dạy Mẫu dành cho Trẻ khuyết tật

Hoạt động Giảng dạy Mẫu #2: MARCUS VÀ ÔNG CỦA BÉ

Mô tả: Marcus là một bé trai 3 tuổi bị Hội chứng đao. Bé có thể hiểu được nhiều từ và đã nói được khoảng 40 từ (một số từ bé nói rõ hơn những từ khác), dù hệ vận động không tốt, nhưng bé có thể đi lại được.

Ông của Marcus dẫn cháu vào siêu thị để giúp cháu học từ vựng

Marcus là một đứa trẻ vui vẻ và đáng yêu, em rất thích chơi trò “lắng nghe” với gia đình. Gia đình rất vui với sự tiến bộ của Marcus và theo dõi rất sát sao khi các kỹ năng mới được phát triển. Mẹ của em dán lên tủ lạnh một danh sách các từ mà em có thể nói. Mẹ của em thêm vào danh sách này các từ mà bé học được và sử dụng các từ mới. Marcus rất thân với ông của mình.

Hoạt động: Khi ông đến thăm cháu. Ông và Marcus có thời gian tuyệt vời bên nhau, ông dành hầu hết thời gian thăm cho cháu. Khi hai ông cháu đi siêu thị, ông nhận thấy đây là thời điểm tốt để giúp cháu phát triển từ vựng. Khi nhặt đồ bỏ vào giỏ ông hỏi Marcus tên của các đồ vật đó

Ông luôn bắt đầu với các đồ đơn giản như sữa và nước trái cây, vì Marcus đã có thể nói được các từ đó. Khi em chính sửa tên đồ vật bị nói sai, ông chỉ cười và vỗ tay nói với bé, “nói tốt lắm, Marcus à”. Vì Marcus rất thích được người khác khen ngợi, nên em tích cực nói để được ông cười, vỗ tay và ấm yêu.

Khi muốn giới thiệu một từ mới, ông nói cho Marcus tên của đồ vật đó rồi yêu cầu em nói lại. Ví dụ, khi dạy em tên của quả chuối, ông nói, “Đây là chuối. Và bây giờ nói xem đây là gì nào, Marcus?” Mọi lời nói của em kiểu như “nana”, đều được ông chấp nhận và khen ngợi.

Ông cẩn thận chỉ giới thiệu một từ mới trong một lúc và dành cho Marcus cơ hội thực hành trong những dịp khác, như trong bữa ăn tối, do đó, các từ này trở thành một phần trong kho từ vựng của Marcus. Khi Marcus “sở hữu” hoặc nói được những từ này, thì những từ đó sẽ được thêm vào danh sách trên cửa máy lạnh. Marcus rất phấn khởi khi thấy danh sách từ vựng của mình ngày càng dài ra.

BỘ GIÁO DỤC TIỂU BANG MARYLAND
Bộ phận Giáo dục Đặc biệt/Dịch vụ Can thiệp Sớm
Chi nhánh Can thiệp Sớm và Giáo dục Trẻ nhỏ

James H. DeGraffenreidt, Jr.
Chủ tịch, Ủy ban Giáo dục Tiểu bang Maryland

Nancy S. Grasmick
Ủy viên giáo dục Trường học của Tiểu bang

Carol Ann Heath
Trợ lý Ủy viên giáo dục của Tiểu bang
Bộ phận Giáo dục Đặc biệt/Dịch vụ Can thiệp Sớm

Martin O'Malley
Thống đốc

Bộ Giáo Dục tiểu bang Maryland không phân biệt đối xử dựa trên cơ sở chủng tộc, màu da, giới tính, tuổi tác, nguồn gốc dân tộc, tôn giáo hoặc khuyết tật ảnh hưởng đến việc làm hoặc trong việc sử dụng các chương trình. Đối với những thắc mắc liên quan đến chính sách của Bộ, hãy liên lạc với: Equity Assurance and Compliance Branch, Office of the Deputy State Superintendent for Administration, Maryland State Department of Education, 200 West Baltimore Street, 6th Floor, Baltimore, Maryland 21201-2595, Voice 410-767-0433, Fax 410-767-0431, TTY/TDD 410-333-6442, www.marylandpublicschools.org.

Tài liệu này được soạn thảo và xuất bản bởi Bộ phận Giáo dục đặc biệt/Dịch vụ Can thiệp Sớm, IDEA, Phần B, Giấy phép #H027A080035A, với ngân quỹ từ Bộ Giáo Dục Hoa Kỳ, Văn phòng Giáo dục Đặc biệt và Dịch vụ Phục hồi Chức năng. Theo đạo luật Người Mỹ Khuyết tật (ADA), tài liệu này có nhiều dạng khác nhau, theo yêu cầu. Hãy liên lạc với Maryland State Department of Education, Division of Special Education/Early Intervention Services, Early Childhood Intervention and Education Br410-767-0261 Voice; 410-333-8165 Fax.

